

Brüssel, 13. juuni 2025
(OR. en)

10045/25

RESPR 14
FIN 659
ECOFIN 735
FISC 138

I/A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Eesistujariigi eduaruanne uute omavahendite kohta

I. SISSEJUHATUS

Kooskõlas Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta järel dustega¹ nähakse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes² ette töötamine selle nimel, et võtta kasutusele uued omavahendid, mis peaks võimaldama koguda sellise summa, mis vastab omavahendite otsuse artikli 5 lõike 1 punktis b osutatud kuludeks võetud laenu põhisumma ja intresside tagasimaksmiseks eeldatavatele kuludele (taasterahastu „NextGenerationEU“ toetuste osa). Institutsioonidevahelise kokkuleppega kehtestatakse uute omavahendite kasutuselevõtmiseks ka tegevuskava ning nähakse ette, et nõukogu peaks arutama esimest omavahendite paketti enne 1. juulit 2022 (et võtta see kasutusele 1. jaanuaril 2023) ja täiendavat teist omavahendite kogumit enne 1. juulit 2025 (et võtta see kasutusele 1. jaanuarist 2026).

¹ Dok EUCO 10/20 (punktid A29, 145–150).

² 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 28).

Sellela seoses esitas komisjon 2021. aasta detsembris ettepaneku muuta otsust, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi,¹ et lisada sellesse kolm uut omavahendit, mis põhineksid vastavalt ELi heitkogustega kauplemise süsteemil (HKS), süsiniku piirimeetmel (SPIM)² ning ELi eelarvesse tehtaval riiklikul osamaksel, mis põhineb suurimate ja kõige kasumlikumate hargmaiste ettevõtjate jääkkasumi osal, mis jaotatakse ümber liikmesriikidele (I samm).

20. juunil 2023 esitas komisjon järgmise põlvkonna omavahendite kohandatud paketi. See pakett sisaldab omavahendite otsuse uut muudatust³ (millega muudetakse 2021. aasta detsembri ettepanekut), võttes kasutusele uue omavahendi, mis põhineb äriühingute kasumit käsitleval statistikal, ning tehes kohandusi pärast valdkondlike õigusaktide vastuvõtmist SPIMi kohta ja HKSi läbivaatamise kohta.

Kohandatud pakett sisaldab ka kahte muudetud ettepanekut omavahendite süsteemi rakendusmeetmete kohta, sealhulgas uusi muudatusi 2022. aasta märtsi omavahendite kättesaadavaks tegemise määruse ettepanekusse⁴ ja rakendusmeetmete ettepanekusse,⁵ millele oli lisatud ka komisjoni talituste töödokument⁶. Need ettepanekud sisaldavad kohandusi, mis on vajalikud, et kajastada kaasseadusandjate kokkulepet SPIMi kogumise osas, ja uusi sätteid statistikapõhiste omavahendite kohta. Omavahendeid käsitlevad reeglid, mis põhinevad ümberjaotatud kasumi osal (edaspidi „I samm“), jäävad omavahendite otsuse ettepanekusse.

Käesolev aruanne, sealhulgas selles sõnastatud soovitused, tugineb eelmiste eesistujariikide tehtud tööle ja selle koostamise eest vastutab eesistujariik Poola.

¹ Dok 15260/21.

² Komisjon avaldas 14. juulil 2021 ka seadusandlikud ettepanekud SPIMi kohta ja HKSi läbivaatamise kohta. Mõlemad määrused võeti vastu 2023. aasta mais.

³ Dok 10853/1/23 REV 1.

⁴ Dok 10855/1/23 REV 1.

⁵ Dok 10854/1/23 REV 1.

⁶ Dok 10853/23 + ADD 1. Komisjoni talituste töödokumendis hinnatakse Euroopa Parlamendi soovitatud peamisi omavahendite variante ning nende potentsiaali uute omavahenditena kolme kriteeriumi alusel: tulupotentsiaal, lihtsus ja tulude kiire kasutuselevõtmine.

II. ÜLEVAADE OLUKORRAST

Eesistujariik Poola on teinud tööd kahes valdkonnas: ühest küljest on ta uurinud **praeguste omavahendite süsteemi toimimist**. Teisest küljest on ta julgustanud liikmesriikidevahelist arutelu **järgmise põlvkonna omavahendite kohandatud paketi üle**.

Sel eesmärgil korraldas eesistujariik kuus koosolekut: 20. jaanuaril, 28. veebruaril, 13. märtsil, 29. aprillil, 22. mail ja 5. juunil.

Praeguste omavahendite süsteemi toimimine

Omavahendite töörühm alustas tööd aruteluga **käibemaksupõhiste omavahendite süsteemi toimimist käsitleva komisjoni aruande üle**¹.

Aruandes toodi esile komisjoni lihtsustamispüüdluste üldised saavutused, eelkõige nende minimaalne mõju käibemaksubaasile, hüvitiste ja korrigeerimiste kaotamine, reservatsioonide järsk vähenemine ja liikmesriikide halduskoormuse vähenemine. See oli muuhulgas tingitud kaalutud keskmise käibemaksumäära lihtsustatud arvutusmeetodi rakendamisest, mille tulemusel jäi kaalutud keskmine käibemaksumäär alates 2016. aastast aastatel 2021–2024 tegeliku kaalutud keskmise käibemaksumäära lähedale.

Aruande järelduste arutamisel väljendasid liikmesriigid heameelt 2021. aasta reformi järgse lihtsustamise üle ja halduskoormuse järsu vähendamise üle. Mõned liikmesriigid väljendasid siiski muret fikseeritud 2016. aasta kaalutud keskmise käibemaksumäära ja praeguste hinnangute vaheliste kõrvalekallete pärast, ning mõned nõudsid esimesel võimalusel kaalutud keskmise käibemaksumäära ajakohastatud andmetega ümberarvutamist, samas kui teised hoiatasid uue fikseeritud kaalutud keskmise käibemaksumäära arvutamise raskuste eest, mis on tingitud andmete piiratud kättesaadavusest ja suurtest halduskuludest. Arutelu põhjal võttis komisjon kohustuse ajakohastada käibemaksupõhiste omavahendite sisejuhendit, et viia (võimalike) käibemaksurikkumistega seotud paranduste tõlgendamine lahknevuste vältimiseks kooskõlla nõukogu määruse 1553/89 sätetega, mida on muudetud nõukogu 30. aprilli 2021. aasta määrusega (EL) 2021/769.

¹ Dok 16919/24 – omavahendite nõuandekomitee dokument, mida jagatakse liikmesriikidega ([Ares\(2025\)1886987](#) 10/3).

Tuginedes **eesistujariigi küsimustikule praeguste omavahendite süsteemi parandamise kohta**,¹ vahetasid liikmesriigid arvamusi praeguse omavahendite süsteemi toimimise kohta tervikuna ning selle üle, kas kogurahvatulul, käibemaksul, ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel ja traditsioonilistel omavahenditel põhinevate konkreetse omavahendite toimimisega kaasnevad väljakutsed ja võimalused täiustamiseks. Eelkõige väljendasid liikmesriigid oma arvamust järgmistel teemadel: omavahendite kättesaadavaks tegemise määruste ühendamise, läbivaatamismenetlus, millega reguleeritakse komisjoni ja liikmesriikide vahelisi vaidlusi omavahendite kättesaadavaks tegemise üle, ühtsed normid eelmiste eelarveaastate omavahendite kohandamise kohta, ringlusse võtmata plastpakendijäätmete arvutamise meetodid, liikmesriikidele omistatavate traditsiooniliste laekumata jäänud omavahendite statistiline meetod, prognoosimismenetlus ja omavahendeid käsitlevate õigusaktide lihtsustamisvõimalused. Enamik delegatsioone leiab, et praeguse süsteemi tehniline toimimine on üldiselt hea, võimaldades ELi eelarve õigeaegset ja sujuvat rahastamist. Mõned delegatsioonid juhivad siiski tähelepanu võimalikele muudatustele, mis peaksid olema hästi läbimõeldud ning piirduma süsteemi täpsustamise ja ühtlustamisega, suurendamata halduskoormust ning tagama läbipaistvuse, prognoositavuse ja lihtsa kohaldatavuse igat liiki omavahendite suhtes. Tuginedes arutelule ja liikmesriikidelt saadud kirjalikele arvamustele, esitas eesistujariik kokkuvõtte süsteemi läbivaatamise kohta ja kokkuvõtavad märkused,² millele liikmesriigid andsid positiivse hinnangu.

Lõpuks arutas töörühm komisjoni **aruannet omavahendite kättesaadavaks tegemise määruse artikli 9 lõike 1 punktis c osundatud keskse konto kasutamise kulude-tulude analüüsi kohta**.³

¹ Dok WK 34/2025 INIT.

² Dok WK 34/2025 ADD 1.

³ COM(2025) 161 final.

Komisjon esitas oma hinnangu valitud rahavoogude juhtimise mudelite kohta, st Euroopa Keskpangas peetava keskse konto mudeli ja rahavoogude optimeeritud juhtimise mudeli kohta, mis hõlmab valitud keskpankades – Prantsusmaa, Saksamaa ja Belgia omades – peetavat kolme keskset sularaha arvelduskontot (variant, mis ei kuulu omavahendite kättesaadavaks tegemise määruse artikli 9 uute sätete kohaldamisalasse). Kokkuvõttes soovib komisjon kasutada 2. varianti – rahavoogude optimeeritud juhtimise mudelit – kui praeguse mitmeaastase finantsraamistiku likviidsusjuhtimise süsteemi kulutõhusat lahendust, mis eeldab liikmesriikide vabatahtlikku osalemist. Kuigi mõned liikmesriigid pidasid rahavoogude optimeeritud juhtimise mudelit paljutõotavaks, eelistasid mitmed teised oma valitud mudelit. Sellega seoses küsisid liikmesriigid, kas komisjon kavatses omavahendite kättesaadavaks tegemise määrust sel eesmärgil muuta.

Praeguse süsteemi üle peetavate arutelude ning kavandatud uute omavahendite ja muude võimalike uute omavahendite üle peetavate arutelude vahelise sillana esitas eesistujariik tööruhmale märkuse **ELi omavahendite süsteemi regressiivsuse kohta**¹.

Märkuses toodi eeskätt esile praeguse tulusüsteemi olemasolev regressiivsus, võttes eelkõige arvesse mitme liikmesriigi kogurahvatulul põhinevate iga-aastaste osamaksete ühekordseid kindlasummalisi korrigeerimisi aastatel 2021–2027. Samuti märgiti märkuses, et kuigi käibemaksupõhistel ja ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevatel omavahenditel on ka korrigeerimismehhanismid, on need olemuslikult regressiivsed². Märkuses näidati ka, kuidas HKS-i omavahendid aitaksid ettepanekute kohaselt kaasa süsteemi regressiivsusele,³ ning viidati võimalikele edasistele võimalustele täheldatud regressiivsusega tegelemiseks.

¹ Dok WK 3182/2025 INIT.

² Liikmesriigi kogurahvatulu protsendina, võrreldes selle liikmesriigi kogurahvatuluga elaniku kohta.

³ Kuigi ettepanekuga nähakse ette solidaarsusmehhanism.

Vastuses märkuses sisalduvatele küsimustele väitsid mõned liikmesriigid, et tulupoole õiglust ei saa lahutada kulude poole õiglusest, teised juhtisid tähelepanu vajadusele, et tulude poole õiglus peaks olema seotud süsteemi lihtsustamisega, sealhulgas kindlasummaliste korrigeerimiste kõrvaldamisega. Sellega seoses märkis üks liikmesriik, et arvesse tuleks võtta ainult regressiivsete omavahendite kindlasummalisi makseid, samas kui teised soovitasid, et mis tahes uute omavahendite kasutuselevõtmise tulemuseks peaks olema osamaksete kindlaksmääramise põhimõtted, mis oleks tihedalt seotud kogurahvatulul põhineva suhtelise osaga. Sarnaselt väitsid mõned liikmesriigid, et kogurahvatulul põhinevate omavahendite domineerimine leevendaks süsteemi regressiivsust, siis teine väitis, et tõeliste uute omavahendite kasutuselevõtmine tasakaalustaks nimetatud regressiivsuse.

Uue põlvkonna omavahendite kohandatud pakett

Eesistujariik alustas seda töösuunda, arutades olukorda ja võimaluse korral selliste **kavandatud uute omavahendite** ajakohastatud tulunäitajaid, mis põhinevad süsiniku piirimeetmel (SPIM), heitkogustega kauplemise süsteemil (HKS), äriühingute kasumil põhinevatel statistilistel omavahenditel (CPOR), BEFITil (Äritegevus Euroopas: tulumaksuga maksustamise raamistik) ja I sambal.

Mitu liikmesriiki olid üldiselt pettunud komisjoni vastumeelsuses esitada ajakohastatud tuluandmeid ja et komisjon viitas 2023. aasta tööle. Komisjon selgitas oma lähenemisviisi aga probleemidega, mis tulenevad hinnamuutuste tõttu tehtud hinnangute korduvast korrigeerimisest.

Seoses süsiniku piirimeetmega tervitasid liikmesriigid komisjoni selgitust süsiniku piirimeetme lihtsustamissetepaneku¹ kohta (esimese lihtsustamist käsitleva õigusaktide koondpaketi osa), selle mõju kohta süsiniku piirimeetme kohaldamisalale ja seega selle võimaliku mõju kohta tuludele.

¹ Dok 6609/25 (COM(2025) 87 final).

Heitkogustega kauplemise süsteemi puhul korraldati rõhutatult veel kord, et mõned liikmesriigid on ettepaneku vastu selle regressiivse olemuse tõttu, samas kui teine rühm liikmesriike on valmis ettepanekut kaaluma.

Äriühingute kasumil põhinevate statistiliste omavahenditega seoses näitasid arutelud enamiku liikmesriikide vastuseisu sellele uuele omavahendile, eelkõige arvestades selle statistilist laadi.

Mõned liikmesriigid tuletasid meelde, kui oluline on võtta arvesse praegust kavandatud paketti ja järgida omavahendite kasutuselevõtmise tegevuskava.

Seejärel arendas eesistujariik praeguse paketi üle peetavaid arutelusid, tehes ettepaneku uurida kavandatud paketi selliste täiendavate/alternatiivsete uute omavahendite lisamist, mis võiks aidata saavutada nõukogus nõutava ühehäälsuse.

Sel eesmärgil esitas komisjon mitteametliku dokumendi ELi eelarve **võimalike uute omavahendite** kohta,¹ mis sisaldas lühikokkuvõtet varasemast tööst ja sellel tööl põhinevaid esialgseid mõtteid mitmel põhisuunal võimalike uute omavahendite kohta: a) ELi piiritsud/-maksud, sealhulgas II samba maksustamine, dividendidelt kinnipeetavad maksud, intressid ja litsentsitasud ELis, väljumismaksud; b) suurte hargmaiste ettevõtjate ja eelkõige suurte tehnoloogiaettevõtete maksustamine; sellega seoses tehakse ettepanek jätkata võimalikke läbirääkimisi komisjoni 2018. aasta digiteenuste maksu ettepaneku üle, kuna puudub rahvusvaheline kokkulepe OECD I samba, ülemäärase kasumi maksustamise² ja siseturumaksu kohta; c) äärmusliku jõukuse maksustamine, võttes kasutusele omavahendid, mis põhinevad miinimummaksul, mida kohaldatakse ELis elavate isikute ülisuure netoväärtuse suhtes; d) kliima- ja keskkonnavalused omavahendid, näiteks lennundussektori maksul põhinevad omavahendid, ning e) finantssektori maksustamisel põhinevad omavahendid, näiteks finantstehingute maksu, finantstegevuse maksu või krüptovalaral põhinevad omavahendid³.

¹ Dok WK 4848/2025 INIT.

² Põhineb OECD I sambal.

³ Mitteametlik dokument sisaldas ka muid tulusid, mis saadi Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemist, sõiduautode tootjate ülemäärase heite maksust või võimalikust mittediskrimineerivast käitlemistasust e-kaubanduses.

Komisjon hõlbustas selle suunaga töötamist märkimisväärselt, kaasates eesistujariigi ja töörühma töö toetamiseks suure hulga talitusi ja kolleege. Paljud delegatsioonid olid sellega rahul, kuid tunnistasid samal ajal, et maksualased arutelud puudutavad ka teisi foorumeid, olgu siis riiklikul, rahvusvahelisel või ELi tasandil. Mitu liikmesriiki palus komisjonil arutelu tulemusi arvesse võtta, kuid märkis ka põhjaliku analüüsi läbiviimise olulisust. Sellega seoses palusid mõned delegatsioonid mitte unustada praegust 2021. aasta ettepanekut, mida muudeti 2023. aastal, ning kaaluda esmajoones täiendavaid ettepanekuid, mis võidakse esitada aegsasti enne järgmist mitmeaastast finantsraamistikku.

Mõned delegatsioonid leidsid, et praegune süsteem suudab katta kõik järgmise mitmeaastase finantsraamistiku lisakulud, kuid märkisid oma valmisolekut kaaluda uusi ettepanekuid. Mõned teised delegatsioonid rõhutasid sellega seoses, et võimalikku kokkulepet tuleb vaadelda paketina. Oluline on märkida, et mitu delegatsiooni rõhutas, et uued omavahendid peavad olema õiglased, samas kui mõned delegatsioonid toonitasid uute omavahendite vajadust riikide sissemaksete vähendamiseks (mis on „uus raha“) ning tuletasid meelde, et paljud esitatud uued ideed puudutasid mitmes liikmesriigis juba kehtivaid riiklikke makse. Lisaks kohustus eesistujariik töörühma kutsutud ekspertidelt saadud tagasiside põhjal läbi viima võimalike omavahendite põhjalikuma analüüsi, kaaludes järgmist: a) ühine kinnipeetav maks ELis; b) miinimummaks väga jõukatele ELi kodanikele; c) suurettevõtete maksustamine ning d) ELi ühine digimaks.

Punkti a osas näitasid mõned liikmesriigid üles suurt huvi, kuid palusid ajakohastatud andmeid tulupotentsiaali ning maksu praktilise rakendamise järgmiste sammude kohta. Mõned liikmesriigid väljendasid muret riikliku suveräänsuse, kolmandate riikidega maksueeskirjade ühtlustamise raskuste ja võimalike käitumuslike mõjude pärast.

Liikmesriigid, kes küll tunnistasid rahvusvahelisi jõupingutusi (G20 poolt), reageerisid punkti b osas sarnaselt. Eelkõige juhtisid nad tähelepanu riikide suveräänsusele, tehnilise tasandi raskustele, võimalikule lühiajalisele keskendumisele maksudest kõrvalehoidumisele / maksude vältimisele või võimalikele kohtuvaidlustele, arvestades kahepoolsete maksulepingute olemasolu kolmandate riikidega, ja sellele, kuidas ettepanekut rakendada.

Punkti c osas pidas üks delegatsioon globaalset lahendust ebatõenäoliseks, samas kui teine delegatsioon väljendas tugevat toetust maksualasele tööle, mis kaitseb ELi suveräänsust.

Punkti d osas oli mitu liikmesriiki ideele avatud, kuid ei olnud optimistlikud selle võimaliku kehtestamise suhtes järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ajaks. Teised pooldasid ettevaatust, kuna selle kasutuselevõtt võib käivitada rahvusvaheliste partnerite vastumeetmed. Neid argumente arvestades palusid mõned liikmesriigid keskenduda tõenäolisematele kandidaatidele, teised aga palusid tööga jätkata. Viimane liikmesriikide rühm tuletas meelde oma kehtivaid riiklikke digiteenuste makse ja rõhutas uue omavahendite ettepaneku hoolikat poliitilist ja tehnilist kaalumist.

Lisaks palus eesistujariik komisjonil esitada krüptovaluutasid käsitleva õigusraamistiku hetkeseisu ja edusammud, et hinnata, kas krüptovaradest saadav tulu võiks saada potentsiaalseks omavahendiks, kui ELis on saavutatud asjakohane reguleerimise ja ühtlustamise tase.

Töörühm palus ja sai ülevaate teatud tasude ja trahvide hetkeseisust, mis võiksid moodustada ELi eelarve muud tulud (ETIASe tasu, e-kaubanduse töötlemistasu, autotootjate CO₂ heite trahv). Mõned liikmesriigid on väljendanud huvi uurida tasude ja trahvide võimalikku mõju ELi eelarve tuludele.

III. SOOVITUSED

Praeguste omavahendite süsteemi toimimise hindamisel on kindlaks tehtud võimalikud muudatused, mis võiksid aidata süsteemi lihtsustada ning tagada selle läbipaistvuse ja prognoositavuse, kuigi liikmesriigid leiavad, et süsteem toimib üldiselt hästi, pakkudes seaduslikku ja korrapärast tulu, mis võimaldab ELi eelarve stabiilset rahastamist.

Komisjoni kutsutakse üles kavandatud ettepanekuid põhjalikult analüüsima ja tuvastama probleemsed küsimused, et lisada need võimalikesse seadusandlikesse ettepanekutesse¹.

Lisaks usub eesistujariik, et kaaluda tuleks kiirelt rakendatavaid tehnilisi muudatusi omavahendite kättesaadavaks tegemise määruses, näiteks plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite kohanduste ülekandmist järgmise aasta märtsi, plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite igakuise osamaksete tegemise võimaluse kooskõlla viimist käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahenditega ning selle piirmäära ühtlustamist, millest allapoole jäävate viivisesummade sissenõudmisest loobutakse, kõigi omavahendite puhul.

Muud kindlakstehtud küsimused, mis vajavad täiendavat uurimist, on järgmised: kas ja millistel tingimustel on komisjonil võimalik kasutada statistilist meetodit liikmesriikidele omistatavate traditsiooniliste omavahendite laekumata jäämise kvantifitseerimiseks; ühtse läbivaatamismenetluse kehtestamine, mille lõpus võtab komisjon vastu otsuse komisjoni ja liikmesriikide vaheliste vaidluste lahendamiseks, ning ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevate osamaksete arvutamise meetodit käsitlevate sätete ülekandmine komisjoni rakendusaktist omavahendite kättesaadavaks tegemise määrusesse või kontrollimenetluse vastuvõtmine.

¹ Need muudatusettepanekud on esitatud dokumendis WK 34/2025 ADD 1. Eesistujariigi küsimustik praeguste omavahendite süsteemi täiustamise kohta. Eesistujariigi märkus, mis põhineb liikmesriikide vastustel.

Eesistujariik kutsub komisjoni üles käsitlema ka mõningaid konkreetseid küsimusi. Nende hulka kuuluvad eelkõige võimalus ajakohastada käibemaksupõhiste omavahendite suhtes kohaldatavat fikseeritud kaalutud keskmist käibemaksumäära, et tagada ELi eelarvesse tehtavate käibemaksupõhiste osamaksete suurem täpsus ja õiglus; plastpakendijäätmetel põhineva omavahendi arvutamise meetodi parandamine, võttes arvesse andmete võrreldavust ja usaldusväärsust ning tekitamata täiendavat halduskoormust; samuti traditsiooniliste omavahenditega seotud problemaatilised küsimused, näiteks viivisintressi arvutamise alguspunkti kindlaksmääramine ja asjaolu, et liikmesriike ei julgustata tollikontrolli tegema.

Omavahendite süsteemi lihtsustamise kontekstis tuleks meeles pidada, et mitme omavahendite kättesaadavaks tegemise määruse kooseksisteerimine peaks olema vaid ajutine ja sellised õigusaktid tuleks võimalikult kiiresti ühendada üheks määruseks.

Mis puudutab järgmise põlvkonna omavahendite kohandatud paketti, siis Euroopa Komisjoni ettepanekud on läbi vaadatud ja arutatud, nagu on selgitatud II osas, kuid **hinnangutes on endiselt olulisi erinevusi** ja seisukohtade olulist lähenemist ei ole saavutatud. Arutelu takistas ajakohastatud finantsandmete puudumine.

Tuleks siiski märkida, et paljud liikmesriigid on andnud SPIMil põhinevate omavahendite ettepanekule positiivse hinnangu. Sellega seoses on soovitatav, et Euroopa Komisjon koostaks läbirääkimiste varases etapis ja hiljemalt 2025. aasta lõpuks **finantsanalüüsi SPIMi kohaldamisala laiendamise kohta**, mis hõlmab erinevaid rahastamisvõimalusi, olenevalt mehhanismi kohaldamisala laiendamisest uutele sektoritele.

Hoolimata liikmesriikide rühma toetusest, väljendab mitu liikmesriiki seoses heitkogustega kauplemise süsteemi ettepanekuga muret, et süsteem muutub regressiivsemaks ja mõjutab negatiivselt ELi energia- ja kliimapoliitikat, jättes liikmesriigid ilma osast selle poliitika elluviimiseks vajalikest vahenditest.

Lisaks leiab eesistujariik, et heitkogustega kauplemise süsteemil põhinev ettepanek seisab silmitsi väljakutsetega heitkoguste sihipärase vähendamise ja heitkogustega kauplemise süsteemi loomupärase hinnavolatiilsuse tõttu, mis õõnestab ELi rahastamise prognoositavust ja stabiilsust. HKSi laiendamine sellistele sektoritele nagu hooned ja maanteetransport mõjutab eeldatavasti ebaproportsionaalselt ka väikese sissetulekuga leibkondi ja VKEsid. See suurendab jaotuslikke probleeme, eriti kuna olemasolevad vahendid on nii ulatuse kui ka kestuse poolest piiratud. Võttes arvesse kasvavat ülemaailmset konkurentsi, tuleks pöörata erilist tähelepanu sellele, et uute tuluallikate kujundamine ei mõjutaks ebaproportsionaalselt sisemisi majandustegevuses osalejaid, vaid püüaks pigem saavutada tasakaalustatud ja õiglast panust ühtsel turul tegutsevatelt ja sellest kasu saavatelt isikutelt, sealhulgas välistelt üksustelt.

Arutelude põhjal usub eesistujariik, et **kavandatud paketti on vaja muuta**. Eriti oluline on, et ELi omavahendite süsteem koormaks ELi kodanikke ja ettevõtteid võimalikult vähe ega nõrgendaks ELi majanduse konkurentsivõimet. Need, kes siseturust kasu saavad, sealhulgas välismaised üksused/platvormid ja hargmaised ettevõtted (eriti digiettevõtted), peaksid siseturu rahastamise õiglaselt panustama.

Kokkuleppe ja kompromissi saavutamiseks leiab eesistujariik, et tulevased ettepanekud ei tohiks süvendada ELi eelarve rahastamissüsteemi regressiivsuse probleemi, peaksid kooskõlas aluslepinguga paremini arvestama üksikute liikmesriikide suutlikkusega osaleda omavahendite süsteemis ning korrigeerima praeguste omavahendite süsteemi regressiivseid elemente vähem jõukate liikmesriikide jaoks. Regressiivsuse probleemi ebapiisav arvessevõtmine võib olla peamine takistus tulevase kokkuleppe saavutamisel. 2020. aasta detsembri institutsioonidevahelisele kokkuleppele lisatud tegevuskavas on sätestatud järgmine: „Samuti on soovitatav leevendada kogurahvatulul põhinevate omavahendite suurenemise mõju liikmesriikidele.“

Seetõttu leiab eesistujariik, et komisjon ja nõukogu peaksid lõpuks jätkama tööd muude ELi eelarvesse kantavate tulude (näiteks tasude ja trahvide) kallal, ilma et see piiraks valdkondlikke arutelusid ja ELi toimimise lepingu artiklis 311 omavahenditele antud rolli. Vaatamata muude kehtestatud või kavandatud tulude (mis võivad pärineda tasudest, lõivudest, trahvidest või muudest allikatest) erinevale finantsmõjule, võib nende koosmõju olla märkimisväärne ELi poliitika rahastamisel pärast 2027. aastat. Soovitatav on, et Euroopa Komisjon koostaks võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2025. aasta lõpuks põhjaliku teabe ELi eelarve praeguste ja kavandatud muude tulude kohta ning nende finantsmõju prognoosid.

IV. KOKKUVÕTE

Võttes arvesse omavahendite töörühmas praeguste omavahendite süsteemiga ja selle tulevase vormiga 2025. aasta jaanuarist juunini tehtud tööd, kutsub eesistujariik liikmesriike üles Poola eesistumise ajal tehtud edusammud ja eespool nimetatud soovitud teadmiseks võtma.